

**การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
THE DEVELOPMENT OF LEARNING PACKAGE ENTITLED
THE INTERESTING LAWS FOR MATHAYOMSUKSA
THREE STUDENTS**

ผู้วิจัย : เจริญศรี ไชยวิญญา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง
สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายน่ารู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 21 คนที่เลือกเรียนวิชาสาระเพิ่มเติมกฎหมายน่ารู้ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนประจำวิชา ทดลองใช้ชุดการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 7 สัปดาห์ ละ 2 คาบ รวมระยะเวลา 14 คาบ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) ชุดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยนี้คาดว่าจะได้

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าร้อยละ 50
4. นักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาชุดการเรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กฎหมาย

ABSTRACT

This research aims to 1) develop the learning package entitled the interesting Law for Mathayomsuksa 3 students within the 80/80 established criteria. 2) Compare the students learning achievement on learning package entitled the interesting Law for Mathayomsuksa 3 by using pre- learning package design. 3) Find the efficiency index of the learning package entitled the interesting Law for Mathayomsuksa 3 students 4) study satisfaction level of Mathayomsuksa 3 students after the learning package was used. The sample under the study were 21 Mathayomsuksa 3 students at Nangrong school, Buriram educational area 3, Nangrong district, Buriram province using the learning package entitled the interesting Law during the first semester of academic year 2009. The experimental period lasted for 7 weeks, 2 periods per week for a total was 14 periods. The one group pretest-posttest design was used in this study. The instruments consisted of a learning package, a learning package assessment form and pretest-posttest design. Descriptive statistical analysis, percentage (%), mean (x), standard deviation (S.D), and t-test dependent. The findings are as follows:

1. The efficiency of this learning package was 80/80 as established the aforementioned criteria.
2. The posttest of Mathayomsuksa 3 students achievement taught by using learning package entitled the interesting Law was higher than that of the pretest at statistical significance level of 0.5
3. The efficiency index of the learning package entitled the interesting Law for Mathayomsuksa 3 students was higher than 50%
4. The satisfaction of students after using the learning package was at high level.

Key words: Develop the learning package, Learning package, Mathayomsuksa students,

บทนำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนา ผู้เรียนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตาม อัจฉริยะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่ต้อง เรียนตลอด 12 ปี ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงเป็นสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพ การเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียนโดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี จาก ความสำคัญของกฎหมาย ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงได้นำ วิชากฎหมายนำร่องบรรจุไว้ในโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วน ของรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งเลือกเรียนปีละ 1 กลุ่ม เวลาเรียน 80 ชั่วโมง แต่ผลจากการจัดการเรียน การสอนวิชากฎหมายนำร่องที่ผ่านมาของโรงเรียนนางรอง ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนได้ไม่ถึงร้อยละ 50 (งานบริหารวิชาการโรงเรียนนางรอง, 2552) ซึ่งไม่เป็นไปตาม ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาทั่วประเทศ

จากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่ามีสาเหตุมาจากครู คือ ผู้สอน ส่วนใหญ่สอนโดยวิธี บรรยาย เนื้อหาตามหนังสือ การใช้สื่อและอุปกรณ์มีน้อย ครูมีเวลาเตรียมการสอนน้อย เนื่องจากต้องสอนหลายวิชา ประกอบกับมีงานพิเศษนอกเหนืองานสอนหลายอย่าง และทาง โรงเรียนอยู่ในภาวะขาดแคลนครู ส่วนสาเหตุที่มาจากนักเรียน คือ นักเรียนมีความแตกต่างกัน แต่ครูใช้วิธีสอนเหมือนกัน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ด้านธรรมชาติวิทยา พบว่า กฎหมายมีเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นนามธรรมและมีเนื้อหามาก จึงยาก ที่จะสอนให้ นักเรียนเข้าใจได้ง่าย

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 3 พิจารณาเห็นว่า ควรแก้ปัญหาการสอนของครูเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผล ต่อการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการศึกษาค้นคว้าของนักการศึกษา นักวิชาการ และผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาการ เรียนของนักเรียนได้ เพราะชุดการเรียนรู้ช่วยเพิ่มความสนใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนของตนมากที่สุด สามารถทำกิจกรรมได้ตามความสนใจ สามารถแสดงความคิดเห็น เป็นอิสระ และสามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นอกจากนี้ผู้วิจัยคาดว่า ชุดการ เรียนรู้สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เลือกเรียนวิชาสาระเพิ่มเติมกฎหมายน่ารู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนางรอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 410 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนางรอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่เลือกเรียนสาระเพิ่มเติมวิชากฎหมายน่ารู้ จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 21 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนประจำวิชา

2. เนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาโดยศึกษาจากเอกสารหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นแกนกลาง สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เนื้อหาภายในชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย

1. กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน
2. กฎหมายแพ่งลักษณะครอบครัว
3. กฎหมายเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร
4. กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โดยใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 2 คาบ (คาบละ 50 นาที) จำนวน 7 สัปดาห์ รวมเวลา 14 คาบ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2 ตัวแปรตาม

4.2.1 ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่ใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

5.3 แบบทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

6.1 ขอความร่วมมือกับนักเรียนโรงเรียนนางรอง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนด้วยตนเอง โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

6.2 นำชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปหาประสิทธิภาพกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนางรอง โดยทดลองรายบุคคล จำนวน 3 คน ทดลองกลุ่ม 9 คน และทดลองภาคสนาม จำนวน 21 คน

6.3 นำชุดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง

6.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 21 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วเก็บคะแนนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

6.5 ดำเนินการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด โดยใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 2 คาบ (คาบละ 50
นาที) จำนวน 7 สัปดาห์ รวมระยะเวลา 14 คาบ ดังนี้

ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน จำนวน 3
คาบ

ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่งลักษณะครอบครัว จำนวน 3 คาบ

ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร จำนวน 3
คาบ

ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จำนวน 3 คาบ

รวมเวลาการปฐมนิเทศและการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 2 คาบ

6.6 เมื่อสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ครบทั้ง 4 ชุดแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองอีกครั้ง และบันทึกผลคะแนนการทดสอบให้เป็น
คะแนนหลังเรียน

6.7 ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการ
ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

6.8 หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง
กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (จุฬาลักษณ์ เสกสูง, 2547, 70)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจาก
สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, 79)

2. สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

2.1 การหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(Index of Item – Objective Congruence : IOC)

2.2 การหาค่าความยาก (Difficulty : P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, 129)

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination : R) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, 130)

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยคำนวณจากสูตร KR-20 คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2547, 247)

3. สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้
ใช้สูตร (E_1, E_2) สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540, 495)

4. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน
สถิติที่ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองระหว่างค่าเฉลี่ยของทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบ ที่ (t – test Dependent Samples) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, 166)

5. สถิติที่ใช้หาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้
การหาดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) ของสื่อการสอนตามวิธีของกูดแมน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2526, 170-171)

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คาดว่าผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าร้อยละ 50
4. นักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมาก